

Poremećaji glasa u dječjoj dobi

Što je govor?

Govor je glavno komunikacijsko sredstvo koje ljudi koriste i ono ih razlikuje od ostalih živih bića.

Kako nastaje glas?

Glas nastaje kada prolaskom zračne struje glasnice vibriraju i stvaraju zvučne valove, odnosno osnovni laringealni ton. Osnovni laringealni ton se oblikuje u ždrijelnoj, usnoj i nosnoj šupljini te pomicanjem artikulatora nastaje govor.

Što je poremećaj glasa?

Poremećaj glasa je bilo koje odstupanje u visini, glasnoći, varijabilnosti, volumenu i kvaliteti glasa u odnosu na dob i spol.

Zašto nastaje poremećaj glasa?

Uzorci poremećaja glasa mogu biti **organski** i **funkcionalni**. Organski uzroci podrazumijevaju organske promjene na glasnicama i grkljanu, primjerice maligne ili benigne izrasline, povrede i oštećenja pokretljivosti glasnica, prirodne anomalije, dok funkcionalni podrazumijevaju nepravilnu upotrebu ili zloupotrebu glasa. Važno je spomenuti da su ovi uzroci često povezani. Primjerice, do organskih promjena na glasnicama može doći ako osoba duže zloupotrebljava svoj glas (primarno funkcionalni uzrok). Suprotno tome, osoba može krivo zloupotrebljavati svoj glas zbog izrasline na glasnici (primarno organski uzrok). Prvi i najčešći simptom poremećaja glasa je promuklost koja traje više od dva tjedna. Još neke karakteristike glasa koje se mogu pojaviti kod djece s poremećajem glasa su: trajno suho ili natečeno grlo, promjena u visini glasa, često produbljivanje glasa, šaptav, šuman, slab, pretih ili jednoličan glas, znakovi napinjanja ili neugode prilikom govora, ostajanje bez daha, prekidi u glasu, pretjerano kašljanje i čišćenje grla kada dijete nije prehladeno (Boyle, 2000).

Koji je glavni uzrok dječjih promuklosti?

Po mnogim autorima, **zloupotreba glasa** je glavni uzrok dječjih promuklosti. Zloupotreba glasa je vikanje, glasno govorenje, vriskanje, napeta vokalizacija, neumjereno pričanje, pretjerano pročišćavanje grla, kašljanje i plač.

Hiperkinetička disfonija je najučestaliji poremećaj glasa u dječjoj dobi, a nastaje zbog pogrešne upotrebe ili zloupotrebe glasa, dok su **čvorići na glasnicama** najčešće organske promjene kod djece koje nastaju kao posljedica hiperkinetičke disfonije.

Koliko se često javlja poremećaj glasa kod djece?

Ovisno o različitim istraživanjima, 6-23% djece ima poremećaj glasa. Formiranje dječjeg glasa uvelike ovisi o utjecaju obitelji, predškolskih ustanova, odnosno o djetetovoj cjelokupnoj okolini (Bolfan-Stošić, 1994). U predškolskim ustanovama djeca dolaze u kontakt s vršnjacima gdje često svojim glasom pokušavaju postati vođe grupe te vikanjem zamaraju svoje glasnice. Djeca povisuju intenzitet i visinu glasa te govore izvan svog registra. Dječaci su skloniji vikanju, galami i vodstvu za vrijeme dječjih igara i sportskih aktivnosti, stoga je dječja hiperkinetička disfonija učestalija kod dječaka.

Što učiniti kada se poremećaj glasa pojavi?

Kada su promjene u kvaliteti glasa dugotrajnije, potrebno je napraviti pregled ORL specijalista koji će, po potrebi, uključiti ostale stručnjake tima. Poteškoće s glasom zahtijevaju smanjenje napetosti glasovnog aparata, održavanje **pravilne higijene glasa i osvještavanje pogrešne upotrebe glasa te svega što nepovoljno utječe na glas**. Važno je poučavati djecu da štede i čuvaju svoj glas na način na koji izbjegavaju ustrajno i pretjerano čišćenje grla, kašljanje, vikanje, dovikivanje, odmaraju glas u različitim situacijama te redovitim pijenjem vode spriječe suhoću grla.

Za kraj...

Prevenција, rano otkrivanje i tretiranje glasovnih teškoća u dječjoj dobi veoma je važno. U suprotnom, djeca svoje krivo stečene fonatorne mehanizme mogu prenijeti u odraslu dob. Naprežući glas, moguće je izazvati dugotrajnu promuklost koja može prouzročiti trajne posljedice na glasnicama. Budući da su glavni uzroci dječje promuklosti zloupotreba i nepravilno korištenje glasa, djecu je potrebno učiti da čuvaju svoj glas. **Osvještavanje i primjena glasovne higijene** trebala bi započeti u predškolskoj dobi kada dijete još nije automatiziralo loše govorne navike.